

Vestnik.

Cesar Franc Jožefova ustanova: Gdč. Franja Jugovic, nadučiteljica v Kranji, za 1. četrletje 1896. l. 1 gld.; gdč. Janja Miklavčič, učiteljica v Kranji, za 1. četrletje 1896. l. 0-90 gld.; gdč. Marija Rooss, učiteljica v Kranji, za 1. četrletje 1896. l. 0-60 gld.; sl. posojilnica v Črnomlju 10 gld.

Učiteljski konvikt: Gdč. Matilda Sajé, učiteljica v Šmarjeti na Dolenjskem je nabrala 12 K; darovali so: g. Viljem Gebauer 5 K; gdč. Lízika Kaliger 2 K; gdč. Marija Kaliger 2 K in pošiljateljica 3 K; g. Jakob Furlan, učitelj v Ljubljani, letnino za t. l. 2 K; g. Janez Sajé, nadučitelj v St. Jerneji 12 K kot letni prispevek. Ta vrli mož nam odgovarja na zadnjo „listnico uredništva“ to-le: „Da ostanem mož beseda, pričnem v Imenu Božjem pošiljati, kakor sem bil obljubil za konvikt po 12 K na leto. Bog daj, da bi zares vsi gg. kolegi in koleginja posnemali to važno povzetje, ter tako mnogim pripomogli k izobrazbi in kruhu. Jaz, hvala Bogu, sem že svoje otročiče spravil v službe in jih preskrbel, kolikor je mogoče učitelju to storiti, vendar želim, da bi se vsem učiteljskim otročičem preskrbelo za prihodnost. „Z združenimi močmi“ se dá mnogo storiti. Da bi se res vsi združili v ta namen, v to pomozi Bog!“ Tovariši, vzgledujmo se nad tem vrlim možem!

Za A. Praprotnikov spomenik je darovalo učiteljsko društvo za celjski in laški okraj 10 K in učiteljsko društvo kamniškega okraja pa tudi 10 K. Kaj pa druga okrajna učiteljska društva?! Dolžnost naša je, da postavimo možu, kakoršen je bil A. Praprotnik dostojen spomenik! Učiteljska društva, ganite se!

Osobne vesti. Gdč. Ana Prevc je imenovana začasno učiteljico v Dol. Logateci in bivša pom. učiteljica v Cerkljah gdč. Viktorija Juvančič začasno učiteljico v Starem Trgu; g. Franc Čuk zač. učitelj v Poddragi pride kot tak v Ostrožnabor. Učiteljica na strokovni šoli gdč. Ivana Föderl je pozvana na službovanje v osrednjo šolo za čipkanje in vezenje. Na njeno mesto pride gdč. Ana Schmidt. Gdč. Jakobina Naglas, suplentinja na mestni nemški dekliški šestrazrednici v Ljubljani, je stalno nastavljena; g. Franc Trošt, učitelj v Vodicah pride v Ljubljano na mestno nemško deško petrazrednico; gdč. Hermina Goslar, zač. učiteljica v Podzemlju, je stalno nastavljena.

Izlet na sv. Jošt*) priredi „Slov. učit. društvo“ v četrtek dne 7. vel. travna. Odhod iz Ljubljane opoldne z vlakom do postajice sv. Jošta. K mnogobrojni vdeležbi vabi uljudno odbor.

Prošnja. Vse p. i. gg. tovariše in tovarišice, katerim smo poslali „Domačo vzgojo“ v razpečavanje, prav lepo prosimo, da nam čim preje pošljejo skupljeni denar, kateri do danes še tega niso storili.

Šolski vrt in drevesnica na Barji. Ker je obč. svet dovolil za gradnjo in ureditev tega vrta potrebno svoto in ima šola zdaj v vrtnarski stroki izvežbano učiteljsko moč, je glavni pogoj za gradnjo dosežen, vsled česar bo vrt tekom tega šolskega leta do cela dovršen in nasajen. Izvestno bo sad vreden denarne žrtve mestne občine, še bolj pa v spodbudo k delu tako šolski mladini kakor nje starišem — Barjanom! (Kakor znano, se je otvorila jeseni na Barji dvorazrednica, za katero je postavilo mesto krasno poslopje. Žal, da nismo prejeli še objavljenega popisa otvoritvene slavnosti in tudi poslopja samega, upamo pa, da dobimo sedaj, ko bo urejen vrt, natančen popis šolskega poslopja in vrta. Uredn.)

Zavetišče in vzgojevališče v Ljubljani. Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani je imelo v soboto 25. mal. travna v mestni dvorani svoj letošnji občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članov. Kakor že ime kaže, stavilo si je društvo nalogo, da ustanovi in zgradi v Ljubljani zavetišče in vzgojevališče, v koje se bodo vzprejemali zapuščeni in uravno pokvarjeni dečki z namenom, da se je privede zopet na pravo pot in vzgoji kot koristne članove človeške družbe. Tako zavetišče je brez dvojbe nujno potrebno in hode gotovo v vseh slojevih našlo primerno podporo. Kakor je razvidno iz poročila tajnika č. g. Ivana Smrekarja, ima društvo sedaj 33 ustanovnikov, 87 rednih in 150 podpirajočih članov, društveno premoženje pa iznaša v gotovini okroglo 20.000 gld. koncem 1895. l. Presviti cesar naklonil je društvu 500 gld. podpore, kranjska hranilnica 15.000, dež. odbor 2000, mestna občina ljubljanska 200 in g. Plantan 500 gld. Stroški za ustanovitev zavoda proračunjeni so na 100.000 gld., otvoriti pa se ima zavod dne 2. grudnia 1898 povodom 50letnice vladanja cesarja Franca Josipa. V pospeševanje društvenih namenov dovolilo je ministerstvo efektivno loterijo z 200.000 srečkami po 50 vinarjev. Stavbišče za projektovani zavod je že kupljeno in sicer za ljubljanskim gradom;

*) Zadnji izlet meseca mal. travna je moral zaradi slabega vremena izostati.

razven tega nakupilo je društvo tudi Schläfferjevo hišo na sv. Jakoba trgu in posestvo „Grundhof“ pri Zatičini. Društvo poslalo je 16 mladeničev v Salezijansko vzgojevališče v Turinu, da na ta način pridobi vsposobljeno osebje za vodstvo novega zavoda. V društveni odbor bila sta izvoljena gg. ravnatelj Hubad in profesor Levec, za revizorja pa gg. Doberlet in Sušnik. Končno se je izrekla zahvala predsedniku in tajniku za njiju uspešno delovanje.

Vabilo.* (Stalna razstava učil.) *Vodstvo I. mestne deške ljudske šole v Ljubljani naznanja, da se z mesecem majem t. l. otvori stalna razstava učil na tej šoli. Razstava bode obsegala učila, katera so se v ta namen nakupila, in taka, katera si učitelji sami napravljajo, da z njimi počitujejo učencem razne pojme. Zato prosimo častite kolege in kolegince, da nam blagovolijo doposlata taka učila, ki so jih sami napravili, bodisi načrte, podobe, modele i. t. d. Taka razstava ne bode le pričala o marljivosti, spretnosti in napredku našega učiteljstva, temveč bode vzbujala tudi druge kolege k posnemanju in izdelovanju novih praktičnih učil. Frankirane pošiljate z natančnim popisom dotičnega učila in imenom izumitelja naj se blagovolijo pošiljati vodstvu I. mestne deške ljudske šole v Poljskih ulicah v Ljubljani.*

K zborovanju „Pedagogičskega društva“! *Ker se je pojavilo neko nasprotje preosnovi in premestitvi sedanjega „Pedagogičskega društva“, sklepalo se bode pri osnovalnem zborovanju na letošnji binkoštni torek dne 26. maja 1896 v Ljubljani o pravih za ustanovitev novega „Pedagogičskega društva“. V tu namen se dnevi red primerno izpremeni. Ustanovitev novega društva je še najprimernejša, ker je moči na ta način podati društvu trdno podlago za dejansko, intenzivno in vsestransko „pedagogičsko-didaktičsko delovanje“.*

Upravni odbor „Zaveze“ je imel dne 6. t. m. v Ljubljani sejo. Pri tej priliki je odbor jednoglasno odobril postopanje direktorija, ker se je postavil po robu „Lj. Zv.“, ki je v povesti „Sama svoja“ žalil vse slovensko učiteljstvo. Poleg Koščeve pisave (v povesti „Sama svoja“) je obodil upravni odbor tudi pisavo „Ivanke“ v „Sl. Sv.“. Da se upravni odbor tudi z mislimi g. Aškercia ni strinjal, je jasno, kajti slovenski učitelji „si gotovo ne domišljujemo, da se nahajajo v našem stanu sami visoki in izvrstni ljudje“, ampak mi samo trdimo in bodedo vedno trdili, da tacih „izmečkov“ ni na vsej slovenski zemlji, o kakoršnih piše g. Kosec in njegovi zagovorniki. — Prihodnja skupščina „Zaveze“ bode dne 13. in 14. avgusta t. l. v Opatiji.

Za nagroben spominke V. Ribnikarja so darovali: Slavno učit. društvo v Ptuju 5 gld., gg. Franc Kóbec, nadučitelj v Gor. Gradu in Mate Kante c. kr. okr. šol. nadzornik in Sežani po 3 gld., g. M. Nerat, urednik „Popotnika“ 2 gld., slavno učit. društvo za Kranjski okraj 5 gld. Skupaj 18 gld. Srčna hvala! Do sedaj je nabranih 7350 gld.

Dol. Logatec 14. aprila 1896.

Ivan Šega.

Vabilo. Podpisano učit. društvo bode zborovalo 7. maja ob 10 uri dopoldne v Sežani. Dnevni red: 1. O društvenem delovanju v preteklem letu. 2. Pregled letnega računa. 3. Volitev 3 pregledovalcev računov. 4. Naloga ljudske šole v gospodarskem oziru. 5. Razni predlogi. 6. Volitev delegatov. 7. Volitev odbora.

Učit. društvo za Sežanski šolski okraj v Sežani 26. mal. travna 1896. *Odbor.*

Slov. učit. društvo za koperski okraj zborovalo bode dne 7. vel. travna t. l. ob 9. uri zjutraj v Boljuncu. Vspored: 1. Nastop (g. Anžlovar). 2. Nagovor predsednikov. 3. Razprava o nastopu. 4. Zapisnik in došli dopisi. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Poročilo blagajnikovo in volitev 3 pregledovalcev računov. 7. Poročilo o zborovanju „Zaveze“ v Novem mestu. 8. Volitev delegatov. 9. Volitev društvenega vodstva. 10. Eventuelni predlogi in nasveti. 11. Pevska vaja določenih pesni. K udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Izjava. Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj izjavlja na podlagi soglasnega sklepa glavne skupščine z dne 7. mal. travna t. l., da obsoja Fr. Koščevo pisavo o slovenskem učiteljstvu v noveli „Sama svoja“ (gl. Lj. Zv. 1895. I.), da se povsem strinja z izjavo slavne „Zaveze“ in odobrava odgovor g. Gorjanca v „Učit. Tovaršu“ I. št. 1896. I.

Učiteljsko društvo za Kranjski šolski okraj v Kranji, dne 20. mal. travna 1896.

Drag. Česnik, t. č. predsednik.

Fr. Gärtner, t. č. tajnik.

Zbirka ukazov posameznih okr. šol. svetov. Hrumavski okr. šol. svet na Češkem je zaukazal ondodnim učiteljem, da ne sme nikdo ne v mesto iti in ne zapustiti svojega šol. okoliša, če nima pisanega dovoljenja od krajnega šol. sveta. (Zivinski pos!?) Seveda, da je višja oblast na pritožbo državnih poslancev uničila ta izrodek prebruhnih domišljavostij in mogočnostij. — Okr. šol. svet v Špitalu na Korškem je pa izdal ukaz, v kojim se učiteljem prepoveduje, pisati članke, ki niso strogo strokovnjaške vsebine, polemične

*) V zadnji številki po neljubi pomoti izostalo.

vsebine v dnevnik. Kdor se ne ravna po tem ukazu, pride v disciplinarno preiskavo. Temeljnih §§ ti gospodje res ne poznajo. Pa saj učitelj ni državljan?! Ravno ta okr. šol. svet je izdal že l. 1893 ukaz, da nobeden učitelj ne sme zapustiti svojega kraja brez dovoljenja ali dopusta. — V Gor. Avstrijskem v okraju Inn-skem je okr. šol. svet prepovedal učiteljem kolo voziti. Prizadeti učitelji se bodo pač temu tako upirali, kakor če jim prepove isti slavni svet, hojo, drsanje, spanje i. t. d. V nekem okraju na Kranjskem so pa dobili krajni šolski nadzorniki nekeke posebne pravice! — Pravijo, da od vzvišenega do neumnega je le jeden korak.

—a.

Poziv! Vsled odborovega sklepa z dne 6. aprila t. l. vrši se VIII. glavni zbor „Zaveze slov. učit. društev“ dne 13. in 14. avgusta t. l. v avstrijski Nizzi v Opatiji. Ker je predsedništvu „Zaveze“ treba o pravem času vedeti, kaj se bode stavilo na dnevni vspeled, obrača se tem potom do vseh slavnih okrajnih učit. društev z uljudno prošnjo, da blagovolijo kmalu naznaniti podpisnemu predsedništvu, kaj namerava katero društvo oglasiti za glavni zbor kot predavanje ali kot resolucijo.

Predsedništvo „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ v Št. Jurji pri Kranji,
dne 14. mal. travna 1896.

Ic. Šega, t. č. tajnik.

L. Jelenec, predsednik.

Rusini so se obrnili do učnega ministerstva, da se v Lvovu osnuje rusinska dekliska šola. Povsod torej spoznavajo potrebo dobrega ženskega višjega izobraženja, le pri nas o tem nečejo ničesa slišati.

„Biser-ljubav zlasti za Slovane“. Poezije, spisal dr. Bratoljubić Domobranski. Lična knjiga blizu 200 str. Pregreva jo solneno-žarno, srčno-milo, rodo- in domoljubje, ter preveva narodni ponos in zlata skrb za Slavo. Med dr. so nekaj posebnega mnoge originalne iskricice in pušice. Skoro vsak najznamenitiji Slovan, najbolj Jugoslovan blišči tu v svojem žaru, skora vsaka slovanska znamenitost v njej čitatelja čara. Najčistejše rime. Čisti dobiček je namenjen večidel dični družbi sv. Cirila in Metoda. — Svečenci, učitelji, ljubka mladina in dr. sezite po njej pa pošljite 65 kr. gosp. J. Bonaču v Ljubljano. Dobivajo se za to knjižico tudi originalne platnice à 20 kr., s pošto 25 kr.

Ljudstvo prosi šole! Prerano umrši učitelj Breitschopf je bil imenovan učiteljem v Šmarjah pri Kopru, toda kruta bolezen je preprečila, da ni mogel nastopiti svoje službe. In tako je vas Šmarje, kjer sta bili nekdanj dve učiteljski moči, že dolgo brez učitelja in do 100 za šolo godnih otrok brez šolskega pouka. Ljudstvo je močno užaljeno, da mu otroci rasejo brez vsega pouka, ker ve in vidi, da na ta način mora mladina podivjati. Na prošnjo šmarenskih vaščanov obračamo se do gospoda okrajnega šolskega nadzornika v Kopru, da bi čim preje ustregel iskreni želji ukazeljnih prebivalcev v Šmarjah. Gospod nadzornik se je pokazal že v mnogih slučajih pravi prijateljem ljudske šole in povspesiteljem koristi javnega pouka in naobrazbe naroda; ne dvomimo torej, da tudi za Šmarčne stori, kar je v njegovi moči.

Ženski maturitetni izpiti. Učno ministerstvo je odločilo, da se imajo dopuščati ženske k maturitetnim izpitom na gimnaziji. Pri tem pa morajo dokazati, da so izpolnile 18. leto in obiskovale kako zasebno gimnazijo ali pa kot privatistkinje dovršile kako javno gimnazijo, ali pa pod kakim drugim rednim vodstvom pridobile si potrebno izobraženost.

Reforma realk. Učni minister baron Gautsch, ki je znan nasprotnik realističnega pouka, hoče preosnovati realke tako, da se bodo na njih učili bolj humanistični predmeti, kakor sedaj, pouk realističnih predmetov se pa omeji. Posebno se bode razširil pouk nemškega jezika in slovtva.

Novo ogersko vseučilišče. V Temešvaru nameravajo osnovati tretje madjarsko vseučilišče, ki se otvori bodoče šolsko leto.

Amerikanske učiteljske plače: Nadučitelj centralne šole za dečke v Drvoklynu ima na leto samo 5000 dolarjev = 10.803 gl.

—a.

Uniforma za šolsko mladež. V Ameriki v New-Yorku so hoteli uvesti uniformo za šolsko mladino, a šolski svet je bil proti tej želji.

—a.

Stara mera. V zaveznih državah računajo še vedno v šolah na staro mero. Američanski učitelji pa delujejo na to, da se vpelje po vseh šolah meterski sistem, kar je pač mnogo koristno za vse prebivalstvo.

—a.

Zahvala. Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, da slavni „Narodni šoli“ tem potom izreka za obilo šolsko blago, katero je slavno ista naši šoli ustanovnici poslali blagoizvolila, v svojem, kakor tudi v imenu obdarovane revne šolske mladine, najiskrenejšo zahvalo.

Voditeljstvo ljudske šole v Borovnici, dne 28. mal. travna 1896.

A. Pirč, začasni voditelj.

Zahvala. Slavna kranjska hranilnica v Ljubljani in slavna posojilnica v Radovljici sta blagovolili podariti v vreditev našega šolskega vrta prva 60 gld. in druga 10 gld. Za ta velikodušna darova se najiskreneje zahvaljujeta:

Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Breznici, dne 23. mal. travna 1896.
J. Čop, s. r. predsednik. *J. Ažman*, nadučitelj.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Štev. 285

o. šol. sv. Na štirirazrednici v Metliki razpisana je služba dekliške učiteljice z letno plačo IV. vrste v stalno ali provizorično nameščenje.

Prošnje vlagati je do 10. vel. travna t. l. pri c. kr. okr. šol. svetu v Črnomlji.
 C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dne 15. mal. travna 1896.

Štev. 482

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Ložkem Potoku, katera se razširi v štirirazrednico se razpisuje v stalno nameščenje služba nadučitelja s prijemki III. plačilne vrste in prostim stanovanjem.

Prošnje do 10. vel. travna t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji, dne 16. mal. travna 1896.

Štev. 385

o. šol. sv. Na štirirazrednici v Žužemperku namestiti je 4. učno službo z letno plačo 450 gld. bodisi zatrdno ali pa začasno.

Prošnje vlagati je do 10. vel. travna t. l. pri podpisanem c. kr. okrajnem šolskem svetu.
 C. kr. okrajni šolski svet Rudolfovo, dne 16. mal. travna 1896.

Štev. 652

o. šol. sv. Na jednorazrednici v Podragi pri Vipavi je takoj popolniti mesto učitelja-voditelja s prijemki IV. plačilne vrste.

Prošnje do 7. vel. travna t. l.

C. kr. okr. šol. svet v Postojni, dne 22. mal. travna 1896.

Higij., c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje

priporočuje

po prav nizki ceni, tudi na obroke

Ivan Weixl,

nadučitelj v Kamnici pri Mariboru o/D.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročilno pa prejema gospod A. Kečelj v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.